

Gînduri despre teatrele populare și muncitorești

■ TUDOR POPESCU

Unul dintre matadori

De curînd, am avut plăcerea să primesc în dar o diplomă de onoare care marca 25 de ani de activitate a colectivului dramatic de amatori al Palatului culturii din Pitești. Împrejurarea sărbătorească mi-a prilejuit cîteva gînduri despre mișcarea amatoare, în general, despre acest colectiv, pe care îl cunosc de mai mulți ani, în special. Aceste gînduri despre un colectiv teatral de primă importanță în mișcarea teatrului amator din țara noastră, unul dintre „matadorii” ei, s-ar putea să le fie utile și celorlalte colective teatrale. Ce gînduri mi-a prilejuit activitatea laborioasă, de performanță, a acestui colectiv de teatru amator?

Mai întîi, gîndul că, dacă acest colectiv a înfruntat timpul și a dobîndit performanțe artistice, aceasta se datorează și faptului că la nivelul conducerii acestui lăcaș de cultură există conștiința necesității unui astfel de colectiv teatral, pe care îl susține ca atare, îi cere activitate și îi protejează activitatea, e gata să facă sacrificiile pe care uneori le pretinde realizarea unui spectacol deosebit. Iată de ce succesele unui colectiv teatral nu le despart niciodată de numele celor care conduc lăcașul de cultură cărui îi apar-

ține. Atît gloria, cît și, în caz contrariu, rușinea de a lăsa să moară o astfel de activitate cultural-artistică nobilă se cuvin și conducerilor de cluburi muncitorești, case de cultură, cămine culturale, case ale tineretului. La Pitești, sîntem gata să aducem elogiile noastre conducerii Palatului culturii, urîndu-i ca și în această ediție a Festivalului național „Cîntarea României” să se prezinte în finală la aceeași înălțime artistică precum a fost la ediția precedentă, cînd a oferit juriului, ca și colegii lor tineri de la Casa tineretului din Buzău, spectacole de un foarte înalt nivel artistic.

În al doilea rînd, mi se pare că o activitate artistică de calitate nu este posibilă dacă în fruntea colectivului respectiv nu este un animator autentic, el însuși un artist conștient de misiunea pe care o are în mijlocul actorilor (de obicei tineri) pe care îi îndrumă. Inteligența, harul, seriozitatea lui se transmit colectivului. Ambițiile artistice ale unui colectiv teatral nu pot fi mai mari decît ale animatorului său. Și nici mai mici. La Pitești, acest animator excepțional se numește Val Dobrin și este unul dintre

**Marta Diaconu și Sorina Săceanu
în „Rochia” de Romulus Vulpescu**

**Mariana Barbu, Luiza Steriade și
Mircea Dobrescu în „Piticul din
grădina de vară” de D. R. Popescu**

**Nicolae Badi și Mihaela Mazilu în
„Cascadorii de la subsol” de Mihai
Ispirescu**

erformerii cunoscuți, apreciați, iubiți, imaiți ai mișcării noastre teatrale de matori din întreaga țară. Nu vrea să fie pectaculos, nu epatează, nu aleargă după ccesul imediat, știe că munca tenace, e calitate, este, în cele din urmă, ob- ervată și apreciată. Un artist temeinic, lid, cum a dovedit atît prin colajul de xte de Teodor Mazilu (unul dintre cele ai adecvate spectacole maziene văzute e mine), cit și prin agreabila comedie extul înainte de toate de Doru Moțoc. ontată cu un haz pe care nu i-l bă- uisem. Acest artist face parte dintre etiv puținii directori de scenă neprofe- oniști care reușesc performanțe cu ac- rii lor. Multe colective teatrale (și este ine așa) ajung la performanță sub în- rumarea unor regizori profesioniști, de a care învață, evident, secretele acestei rte. Valeriu Dobrină este însă, ca să

spunem așa, produsul mișcării teatrale de amatori, în mijlocul căreia și-a do- vedit, în repetate rînduri, talentul.

Colectivul său teatral face parte dintre „matadorii” care, înfruntîndu-se artistic în cadrul Festivalului, ridică stacheta ar- tistică a întrecerii. La fiecare ediție, ca unul care le-am urmărit activitatea în calitate de membru al juriului, mă întreb: de data asta, cine va aduce noutatea, marea performanță? Vor veni ele de la Teatrul popular din Rîmnicu Vîlcea, de la Casa tineretului din Buzău, de la Teatrul popular din Caracal, de la Tea- trul muncitoresc din Brașov, de la Medgidia, Focșani, Lugoj, Timișoara, Drobeta-Turnu Severin, Cluj-Napoca, Iași, Tîrnăveni? Am enumerat o bună parte dintre locurile de unde este posibil să apară marea valoare a acestei ediții a Festivalului. Desigur, nu le-am enumerat

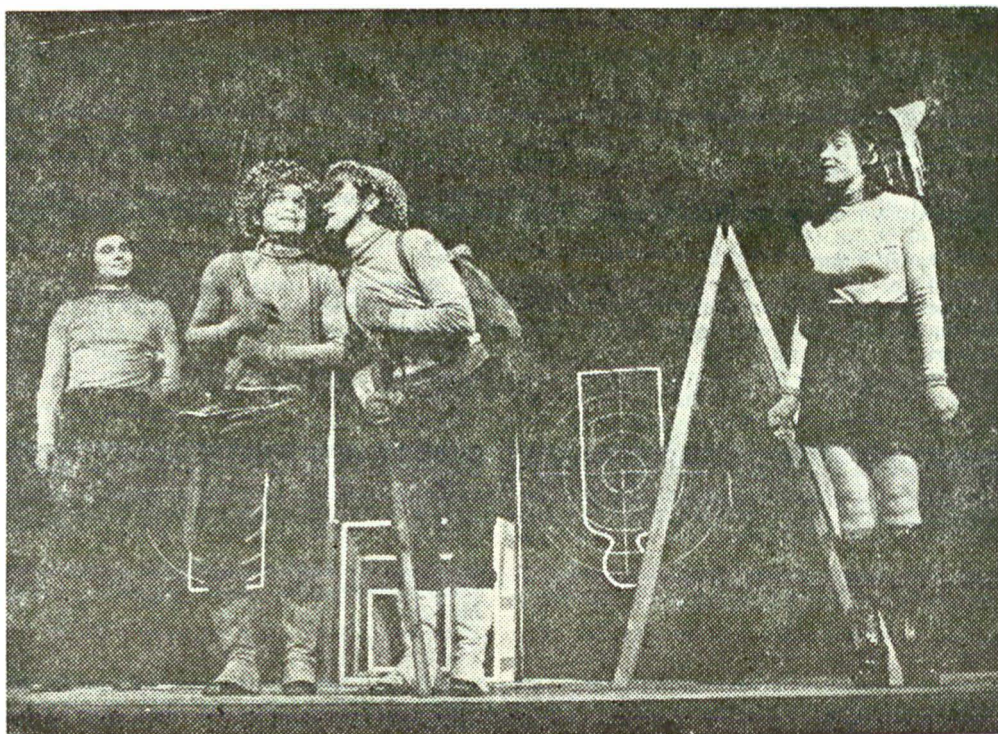
pe toate, și mai ales n-am enumerat colectivele în prag de afirmare, de la care așteptăm acum saltul calitativ. Despre toate aceste colective teatrale s-ar putea scrie un articol, și poate că revista „Teatrul” va permanentiza această inițiativă de punere în valoare a frunțașilor vieții teatrului amator.

De ce cred eu că Val Dobrin reușește să aducă pe scenă spectacole incitante? El, ca și toți ceilalți care stau în fruntea „matadorilor”. Mai întâi, pentru Val Dobrin, orice spectacol este un act de cultură, de îmbogățire spirituală a spectatorilor. Această viziune asupra spectacolului dă realizatorului (ca și celorlalți factori de răspundere, de la Comitetul județean de cultură pînă la directorul Casei de cultură respective sau directorul Teatrului popular în cauză) dimensiunea importanței sociale a actului său creator, dimensiune care le conferă, lui și colectivului său, demnitatea fără de care un creator nu-și poate realiza opera. El are nevoie de conștiința că produsul talentului și muncii sale și a colectivului pe care-l îndrumă este așteptat de societate ca un bun spiritual necesar. Această conștiință a realizării unui act de cultură necesar devine pentru creator o ob-

sesie, o grijă, un îndemn la maximă responsabilitate. Dacă în acel spațiu se produce un act cultural, atunci nu mai poți juca orice piesuță, în orice condiții, nu mai aduci în fața spectatorilor decît adevărata artă, prin care să te impui în conștiința lor. Repertoriul devine o problemă de maximă importanță, și dacă ne vom aminti ce a pus în scenă Val Dobrin, de-a lungul timpului (piese contemporane de Teodor Mazilu, Paul Everac, D. R. Popescu, Dumitru Solomon, Romulus Vulpescu, Mihai Ispirescu, Mihai Georgescu precum și lucrări clasice de Shakespeare, Cehov, O'Neill etc.), ne vom convinge că, de fiecare dată, a meditat serios la actul său artistic.

În sfîrșit, cred că succesele lui Val Dobrin se datorează și faptului că fiecare spectacol al său a fost un act artistic. El încearcă, prin opera sa scenică, să satisfacă nevoia de frumos a oamenilor cărora li se adresează. El are conștiința că dă vieții oamenilor din perimetrul lui de activitate cea mai umană dintre bucurii: bucuria frumosului, bucuria artei. Iată de ce în spectacolele lui nu întîlnești vulgarități, gesturi triviale, deși a montat piese care ar fi putut să-l tragă spre anumite „libertăți” de epatat publicul;

Tudor Romeo, George Gentea, Gh. Jugănaru și Petruța Drunea în „Războiul — jucărie pentru oameni mari” — spectacol-colaj din schițe de Dumitru Solomon

dimpotrivă, ele degajă o viziune superioară, intelectuală, asupra textului, căutându-i sensurile profunde.

Închei acest scurt portret de echipă teatrală (tot ce am spus până acum este valabil și pentru toți interpreții acestui colectiv) afirmând că fiecare spectacol al acestei formații este gândit ca un act moral. Aceasta se vede și în repertoriu, și în spectacol. Prin opera lor teatrală, ei urmăresc perfecționarea morală a spectatorului, înarmarea lui cu convingeri ferme, li sugerează atitudini față de orice destabilizare morală, adică urmăresc o profundă educație cetățenească. Patriotică, prin implicațiile ei sociale.

Sînt, spre bucuria noastră, multe astfel de colective teatrale, în țara noastră. Despre ele s-ar putea scrie în termeni elogioși, pentru că munca lor dezinteresată și dorința lor de frumos împun aceasta. Din doi în doi ani, confruntarea din cadrul Festivalului dă pulsul fiecărei formații. Îmbucurător este faptul că, aproape niciodată, acești „matadori” nu coboară ștacheta artei sub un anumit prag. Se păstrează proaspătă, în aceste colective, dorința de a produce spectacole de înaltă ținută artistică. Le urez, tuturor, succes în această nobilă strădanie a lor!

■ VICTOR MOLDOVAN

Din unghitul animatorului

Îmi face plăcere să vorbesc despre teatrul de amatori, el reprezintă o parte, de loc neînsemnată, din viața mea. Și trebuie să recunosc că am acumulat oarecare experiență de îndrumător. Primul semn al unei oarecare reușite în această muncă datează de 24 de ani, cînd am montat Steaua fără nume de Mihail Sebastian. Iar cînd am început, mă sprijineam pe pregătirea didactic-pedagogică dobîndită ca asistent și ca lector la Institutul de teatru, pregătire care mi-a fost de mai mare folos decît mi-aș fi închipuit. Am deci autoritatea morală să afirm că dirijarea actorilor amatori se deosebește fundamental de cea a profesioniștilor. Amatori iubesc teatrul, vor să joace, dar o pot face numai într-un anume registru, într-un anume stil. A le cere să compună e greșit; nici nu le prea place, nici nu le prea iese bine; ca să-l faci să fie convingători, trebuie să le dai senzația că se joacă pe ei înșiși.

Reușita, nu numai artistică, dar și pe planul coeziunii de grup, depinde, deci, în mare măsură, de repertoriu. Asta este problema cea mai importantă: trebuie să-l alegi și să-l compui în funcție de oamenii disponibili în stagiunea respectivă. Dacă nu-i oferi partitura potrivită, formația se simte afonă și se dezalcătuieste. Piesa e liantul. Mai totdeauna caut, căutăm împreună, piese pe profilul echipei, pe de o parte, adecvate specificului pro-

fesional, pe de alta. În funcție de cum au fost distribuiți, de interesul pentru piesă și pentru roluri, vin la repetiții și acceptă să joace (să nu uităm că repetițiile se țin numai în timpul liber, niciodată în orele de producție). În general, firește, preferă... partiturile generoase. Firește, și între amatori există actori talentați și... invers; unii au ureche, alții n-au, dar uneori și aceștia se dovedesc necesari, prin entuziasmul și dragostea lor de teatru.

Primul contact, după găsirea textului: lectura la masă. Acum se produce celălalt moment decisiv: modul cum li-l recomand, cum li-l descifrez. Am observat — și, în funcție de asta, mi-am și modelat atitudinea, m-am autoeducat — cît de mult contează felul în care te prezinți în fața lor. Sînt extrem de receptivi la „forma”, la starea de spirit în care lucrezi. El pretinde regizorului, instructorului, entuziasm, bună dispoziție, să-l simtă îndrăgostit de piesă încă de la lectură.

Nu mă sfîesc să spun că munca este uneori istovitoare; trebuie să găsești argumentul pentru a declanșa participarea, să știi să ții permanent treaz interesul, atmosfera de lucru s-o faci plăcută, destinsă. Să fii în stare să-ți reprimi micile exasperări, nerăbdarea, oboseala... Spre deosebire de profesioniști, aici, încă din prima etapă, trebuie să lucrezi cu fie-